

Odbor za vanjske poslove Europskog parlamenta usvojio je u srijedu izvješća o napretku za četiri zemlje zapadnog Balkana te za Ukrajinu i Moldaviju.

O usvojenim izvješćima glasat će cijeli Europski parlament na jednoj od sljedećih plenarnih sjednica.

U izvješću o napretku Bosne i Hercegovine izražava se žaljenje zbog ostavke visokog predstavnika Christiana Schmidta i naglašava da takva ostavka ne smije biti povezana s ukidanjem zakona donesenih kao odgovor na secesionističke akcije ili neustavne mjere koje promovira Milorad Dodik.

Zastupnici traže da sljedeći visoki predstavnik bude iz jedne od zemalja članica EU-a i da bi trebao djelovati na temelju jasnog plana prema postupnom zatvaranju Ureda visokog predstavnika i prijenosu odgovornosti na posebnog predstavnika EU-a.

Izražava se žaljenje što politički akteri u BiH još nisu proveli potrebne ustavne i izborne reforme kako bi osigurali da svi građani mogu ostvarivati svoja politička prava na ravnopravnoj osnovi i ponavlja poziv da se zemlja uskladi s Europskom konvencijom o ljudskim pravima i provede relevantne presude Ustavnog suda BiH i Europskog suda za ljudska prava kako bi se uklonila svaka nejednakost i diskriminacija.

U kompromisni amandman uvršten je i prijedlog Zelenih da bilo kakva izborna reforma ne smije produbiti ili učvrstiti etničke podjele.

Članovi odbora izražavaju zabrinutost zbog zlonamjernih dezinformacija i stranog miješanja iz trećih zemalja, koji imaju za cilj sijati razdor, nasilje, međuetničke napetosti i destabilizirati Bosnu i Hercegovinu i njezin put prema pridruživanju.

Posebno zabrinutost se izražava zbog kontinuiranih operacija dezinformiranja koje dolaze iz Rusije i Srbije, a koje također potiču domaći akteri te u nešto manjoj mjeri iz Turske, Irana i drugih zemalja Perzijskog zaljeva.

Također se izražava zabrinutost zbog rastućeg gospodarskog i političkog utjecaja Kine u regiji, posebno putem strateške infrastrukture i kreditiranja.

“Pozdravili bismo Bosnu i Hercegovinu u EU, ali njezini naponi često su razvodnjeni izgovorima ili ograničenim kapacitetom za postizanje dogovora čak i unutar vlastitih granica”, rekao je parlamentarni izvijestitelj iz Češke Ondřej Kolář (EPP).

Srbija

U izvješću za Srbiju zastupnici ističu da vodstvo te zemlje i dalje tvrdi da je članstvo u EU njezin strateški cilj, ali upozoravaju da se to često ne odražava u njezinim postupcima.

“Srbija ne može vjerodostojno tvrditi da je članstvo u EU strateški cilj dok kontinuirano potkopava demokratske standarde, zanemaruje ključne reforme i preporuke o izbornom integritetu te se ne usklađuje s vanjskom i sigurnosnom politikom EU. Put zemlje prema EU

ostat će blokiran sve dok njezino političko vodstvo ne pokaže istinsku predanost vrijednostima i obvezama pristupanja“, rekao je izvijestitelj za Srbiju Tonino Picula (SDP/S&D).

U tekstu se poziva srpsku vladu da osigura jednaka prava za hrvatsku manjinu u Srbiji kao što ih srpska manjina uživa u Hrvatskoj te da pokaže iskrenu predanost rješavanju otvorenih pitanja koja se tiču hrvatske manjine. Izražava se žaljenje zbog postupaka Srbije koji prisvajaju hrvatsku kulturnu baštinu i podrijetlo njezine književne tradicije te dovode u pitanje status hrvatskog jezika.

Pozdravlja se odobrenje predškolskog odgoja na hrvatskom jeziku u Tavankutu, očekuje da će puna provedba odmah započeti i potiče nacionalne i lokalne vlasti da nastave dijalog s Hrvatskim nacionalnim vijećem (HNV).

U izvješću se odbacuje sve optužbe srbijanskih dužnosnika da su EU i neke od država članica bile uključene u organiziranje studentskih prosvjeda od studenog 2024. kako bi izazvale “obojevu revoluciju” i osuđuje činjenicu da najviši državni dužnosnici aktivno šire teorije zavjere o tome da je urušavanje nadstrešnice na kolodvoru u Novom Sadu bio čin sabotaže ili teroristički napad koji su počinile i podržale države članice EU-a.

Također se osuđuju nezakonita uhićenja i protjerivanja građana EU-a koji su dali izjave u znak podrške studentima koji su prosvjedovali te odbacuju neutemeljene optužbe srbijanskih vlasti da se Hrvatska miješala i sudjelovala u provedbi lokalnih izbora u ožujku 2026.

Zastupnici izražavaju zabrinutost zbog kontinuiranog naoružavanja vojske u Srbiji, u kombinaciji sa sve neprijateljskom retorikom prema susjednim zemljama i produbljivanjem sigurnosne i obrambene suradnje Srbije s Kinom. Oštro se osuđuje nedavna nabava kineskih balističkih raketa zrak-zemlja CM-400AKG i upozorava da ovo gomilanje oružja mijenja regionalnu sigurnosnu ravnotežu i potkopava regionalnu stabilnost i dobrosusjedske odnose s okolnim državama članicama NATO-a.

U izvješću se osuđuje nastavak bliskih veza i produbljivanje partnerstva Srbije s Rusijom i naglašava da je politika balansiranja između Europske unije i drugih geopolitičkih aktera nespojiva s političkim povjerenjem koje se očekuje od zemlje kandidatkinje.

Izražava se zabrinutost zbog ulaganja Rusije i Kine u Srbiju i njihovog rastućeg utjecaja na političke i gospodarske procese u regiji, osuđuje posjet ruskog ministra gospodarskog razvoja Beogradu u ožujku 2026., koji se nalazi na popisu sankcija EU-a te poziva na hitno zatvaranje tzv. Rusko-srpskog humanitarnog centra u Nišu, koji djeluje kao baza GRU-a (ruska obavještajna služba), te na prekid svake vojne suradnje s Rusijom, jer to postavlja legitimna pitanja o strateškoj orijentaciji Srbije. Podsjeća se da Rusija koristi Srbiju kao platformu za širenje dezinformacija diljem regije zapadnog Balkana.

Poziva se Srbiju da u praksi osigura poštovanje prava svih nacionalnih manjina i da pokaže iskrenu predanost rješavanju preostalih pitanja, uključujući pristup obrazovanju, informacijama, namjenskom medijskom prostoru, financiranju, objektima i vjerskim službama na jezicima manjina, kao i punu zastupljenost na svim razinama vlasti, u skladu s načelom reciprociteta kad god je to moguće.

Oštro se osuđuju napadi, zastrašivanje i uznemiravanje manjinskih zajednica, uključujući Slovence, Rumunje, Bugare i Hrvate, te korištenje uvredljivih naziva za etničke manjine u provladinim medijima.

Zastupnici su zabrinuti i zbog pomirljivog pristupa Komisije prema Srbiji u kontekstu nazadovanja zemlje u pogledu vladavine prava, demokracije i temeljnih prava, kao i njezinog destabilizirajućeg utjecaja na cijelu regiju.

U tekstu se naglašava da europske integracije ne mogu ići ruku pod ruku s konceptom "srpskog svijeta" koji ima za cilj potkopati mir i stabilnost u regiji i naglašava da su takvi narativi suprotni načelima dobrosusjedskih odnosa i regionalne suradnje, koji su ključni elementi procesa pristupanja.

Osuđuju se slučajevi govora mržnje, neprijateljske retorike i zapaljivih narativa usmjerenih prema susjednim zemljama, posebno Bugarskoj, Hrvatskoj, Kosovu i Albaniji, čemu pribjegavaju javni dužnosnici i mediji te naglašava da je takav diskurs nespojiv s europskim vrijednostima.

Zastupnici osuđuje agresivnu i zapaljivu retoriku koju predsjednik Srbije Aleksandar Vučić koristi protiv susjeda tvrdeći, bez dokaza, da se Hrvatska, Albanija i Kosovo pripremaju za napad na Srbiju, te to koristi kao izgovor za kupnju kineskih nadzvučnih projektila.

Izražava se žaljenje što Srbija nastavlja s pokušajima izolacije susjedne države Kosovo s međunarodne scene kampanjom protiv njegovog priznanja ili isključivanjem zemlje iz međunarodnih organizacija te se poziva Beograd da se prestane protiviti se zahtjevu Kosova za članstvo u Vijeću Europe, što je u suprotnosti sa Sporazumom između Kosova i Srbije o normalizaciji odnosa iz 2013.

Neriješeni slučajevi "nestalih osoba" i dalje predstavljaju ozbiljan izazov i značajnu prepreku normalizaciji odnosa, kaže se u tekstu te poziva Srbiju da u potpunosti surađuje s pravosudnim tijelima država članica EU-a u njihovim istragama ratnih zločina, uključujući one koji uključuju zločine protiv nestalih osoba, te da pruži sve relevantne informacije koje bi omogućile njihovu identifikaciju.

Osim o BiH i Srbiji, vanjskopolitički odbor je usvojio izvješća o Sjevernoj Makedoniji i Kosovu. (Hina)

Izvešća o napretku kandidatskih zemalja, oštre kritike Srbiji

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Srijeda, 03 Lipanj 2026 20:52

Objavljeno: Srijeda, 03 Lipanj 2026 20:52

